

## Nieuwsbrief STAB OGR Updates - Nummer 19, 2020

Nummer 19, 2020

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

### INHOUDSOPGAVE

#### Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:2869](#) 16-09-2020

Strafrecht/overtreding vergunningvoorschrift

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2020:2756](#) 08-09-2020

Aansprakelijkheid Waterschap Limburg

#### Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2020:3043](#) 21-09-2020

Rijssen-Holten/omgevingsvergunning kappen bomen

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2020:9186](#) 08-09-2020

Ontheffing omgevingsverordening/Zuid-Holland

#### Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:2317](#) 30-09-2020

Meierijstad/omgevingsvergunning milieu, afwijken bestemmingsplan en gebiedsbescherming

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:2303](#) 30-09-2020

Zeeland/Omgevingsvergunning milieu en afwijken bestemmingsplan

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:2318](#) 30-09-2020

Noord-Brabant/Inpassingsplan

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:2293](#) 29-09-2020

Den Haag/Omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan

## RECHTSPRAAK

### **Noord-Brabant/Inpassingsplan**

#### ***De eerder geconstateerde gebreken in het natuuronderzoek voor het Logistiek Park Moerdijk zijn hersteld met een nieuwe passende beoordeling van de provincie.***

#### **Casus**

In de tussenuitspraak over het inpassingsplan 'Logistiek Park Moerdijk' is opdracht gegeven voor een nieuwe, geactualiseerde passende beoordeling. In deze aangevulde passende beoordeling zijn de effecten van stikstofdepositie door de aanleg, bouw en exploitatie van het Logistiek Park Moerdijk (LPM) op Natura 2000-gebieden opnieuw onderzocht.

#### **Rechtsvraag**

Is met de aanvulling van de passende beoordeling en de gewijzigde vaststelling van het inpassingsplan voldaan aan de opdracht in de tussenuitspraak?

#### **Uitspraak**

Voor de passende beoordeling zijn nieuwe stikstofdepositieberekeningen gemaakt met AERIUS 2019A. Daarbij is als uitgangspunt gekozen het LPM niet aan te sluiten op het aardgasnet (gasloos bouwen). Om de effecten van de resterende stikstofdepositie teniet te doen is verder ingezet op externe saldering, waarbij als uitgangspunt is genomen dat maximaal 70% van de vrijkomende emissies van de saldogevende bedrijven voor extern salderen wordt ingezet. De gevolgen van de toename van stikstofdepositie op tien hexagonen in het Natura 2000-gebied Biesbosch zijn apart beoordeeld.

#### *Emissies uit gebouwen*

In de stikstofberekeningen is geen rekening gehouden met emissies door de verwarming van de bedrijfsgebouwen op het LPM, omdat het LPM niet zal worden aangesloten op het aardgasnet en de gebouwen niet met aardgas zullen worden verwarmd. In de planregels is de aansluiting op het aardgasnet en het gebruik van aardgas voor verwarming uitgesloten. De

Afdeling deelt het standpunt van appellanten niet dat de stikstofberekeningen niet correct zijn, omdat in het plan niet is voorgeschreven dat een verwarmingswijze moet worden gekozen die geen stikstofemissie veroorzaakt. Van belang is of de uitgangspunten van de stikstofberekening reëel en aannemelijk zijn. Dat is op het punt van de emissies uit gebouwen het geval.

#### *Extern salderen*

De Afdeling overweegt dat de algemene opgave om de te hoge stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden terug te brengen, moet worden onderscheiden van de besluitvorming over individuele plannen en projecten die tot stikstofdepositie leiden. De algemene opgave hangt samen met de uit de Habitatrictlijn voortvloeiende verplichting tot behoud, herstel en het voorkomen van verslechtering van de Natura 2000-gebieden (artikel 6, eerste en tweede lid).

Voor individuele plannen en projecten die significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied kunnen hebben, geldt dat deze uitsluitend kunnen worden vastgesteld als uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan of het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. In die passende beoordeling mogen de verwachte voordelen van mitigerende maatregelen – dat zijn maatregelen waarmee wordt beoogd de eventuele schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een plan of project voortvloeien te voorkomen of te verminderen – worden betrokken, mits die voordelen ten tijde van de passende beoordeling vaststaan. Hieruit kan niet worden afgeleid dat mitigerende maatregelen, zoals extern salderen, alleen in een passende beoordeling kunnen worden betrokken als die leiden tot of bijdragen aan de verbetering of het herstel van het Natura 2000-gebied. Reductie van de depositie na toepassing van extern salderen is geen voorwaarde om extern salderen als mitigerende maatregel in een passende beoordeling te betrekken.

Provinciale Staten hebben ervoor gekozen om maximaal 70% van het saldo van de saldogever te gebruiken voor mitigatie. De afkoming van 30% kan bijdragen aan een afname van depositie en kan bijdragen aan de algemene opgave om de stikstofdepositie te reduceren. Dat, zoals appellanten stellen, een groter deel van het saldo van de saldogever afgeroomd zou moeten worden om op termijn de instandhoudingsdoelen te halen, staat in deze procedure, gelet op het hiervoor weergegeven toetsingskader voor toestemmingverlening voor individuele plannen en projecten, niet ter beoordeling.

De Afdeling verwijst voor de voorwaarden waaronder extern salderen als mitigerende maatregel in de passende beoordeling voor het inpassingsplan kan worden betrokken naar eerdere uitspraken waaruit volgt dat niet relevant is of tot het moment van intrekking van de milieutoestemming, of tot het moment waarop de overeenkomst van de overname van de

ammoniakemissie wordt gesloten, nog vee aanwezig was op het bedrijf, omdat een vergunninghouder tot het moment dat de milieuvergunning wordt ingetrokken zijn bedrijf overeenkomstig die vergunning kan hervatten. Wel is relevant of het bedrijf op dat moment feitelijk nog aanwezig was. Dat is het geval als hervatting van het bedrijf mogelijk is zonder dat daarvoor een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voor de realisering van een project, is vereist. Het betoog van appellanten dat Provinciale Staten niet slechts hadden moeten onderzoeken of het bedrijf feitelijk nog aanwezig was, maar ook of er nog vee werd gehouden, slaagt gelet hierop niet.

In het plan is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt dat de externe saldering met de bedrijven die in de passende beoordeling zijn betrokken, wordt teruggedraaid en wordt vervangen door externe saldering met één of meer andere bedrijven. De planregel maakt het dus mogelijk dat andere mitigerende maatregelen voor de realisering van het LPM worden ingezet dan de maatregelen die in de passende beoordeling zijn betrokken.

De Afdeling overweegt dat de verwachte voordelen van mitigerende maatregelen in een passende beoordeling mogen worden betrokken, mits die voordelen ten tijde van de passende beoordeling vaststaan. De verwachte voordelen van mitigerende maatregelen staan niet vast indien ten tijde van de passende beoordeling niet is uitgewerkt hoe de voordelen tot stand zullen worden gebracht. De verwachte voordelen van extern salderen met bedrijven die ten tijde van de passende beoordeling niet bekend zijn en daarin niet zijn onderzocht, staan niet vast als hiervoor bedoeld. De vaststelling van deze afwijkingsbevoegdheid wordt vernietigd.

Het inpassingsplan van de provincie Noord-Brabant voor Logistiek Park Moerdijk blijft in stand.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 30-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2020:2318

**Zaaknummer:** 201606653/2/R2

**Wetsartikelen:** 2.7 Wnb 6 Habitatrichtlijn en 2.8 Wnb 6 Habitatrichtlijn

## RECHTSPRAAK

### **Zeeland/Omgevingsvergunning milieu en afwijken bestemmingsplan**

#### ***Weigering vergunning voor het realiseren van plateaus voor biggen in stallen, uitbreiding vloeroppervlakte in strijd met bestemmingsplan.***

#### **Casus**

Een omgevingsvergunning voor het realiseren van plateaus in een afdeling voor gespeende biggen en varkens wordt geweigerd wegens strijd met het bestemmingsplan. Milieuneutrale wijziging. Volgens appellant is de gevraagde wijziging niet in strijd met het bestemmingsplan en heeft het college de vergunning niet in redelijkheid kunnen weigeren, omdat de noodzaak tot uitbreiding voortkomt uit eisen op het gebied van dierenwelzijn, zodat de Verordening ruimte niet aan het verlenen van de vergunning in de weg staat.

#### **Rechtsvraag**

1. Is de gevraagde wijziging aan te merken als een uitbreiding van de bedrijfsvloeroppervlakte (en dus in strijd met het bestemmingsplan)?
2. Vloeit de behoefte aan een groter bedrijfsvloeroppervlakte voort uit eisen van dierenwelzijn?

#### **Uitspraak**

1. Artikel 1.18 van de planregels luidt: 'bedrijfsvloeroppervlakte intensieve veehouderij: de gezamenlijke oppervlakte van vaste vloeren in gebouwen, mestdoorlatende vloeren daaronder begrepen, die worden gebruikt voor de huisvesting van dieren, ten behoeve van intensieve veehouderij, bestaande uit de ruimten waar de dieren worden gehuisvest, waaronder worden begrepen de hok| of stalruimten, inclusief scheidingswanden en gangpaden'.

De rechtbank heeft terecht overwogen dat de door [appellant] aangevraagde plateaus moeten worden aangemerkt als een vaste vloer en de oppervlakte daarvan ook meetelt bij het bepalen van de bedrijfsvloeroppervlakte. Zij heeft terecht overwogen dat deze plateaus, doordat zij met

scharnieren bevestigd zijn aan het hoofdgebouw, als vaste vloer als bedoeld in de planregels moeten worden aangemerkt. Dat de plateaus geen onderdeel zijn van de draagconstructie maakt niet dat geen sprake is van een vaste vloer. Uit de definitie in artikel 1.18 van de planregels volgt niet dat vaste vloeren onderdeel moeten zijn van de draagconstructie. Uit de definitie volgt wel dat het moet gaan om vloeren waar dieren kunnen worden gehuisvest, wat juist de bedoeling is van de plateaus. De rechtbank heeft daarom dan ook terecht bij haar oordeel betrokken dat deze plateaus bij uitstek geschikt zijn om dieren te huisvesten.

2. De AAZ heeft geconstateerd dat de in de laatst verleende vergunning van 9 december 2015 opgenomen dieraantallen, gelet op die welzijnsregelgeving niet konden worden gehuisvest in de vergunde stallen. De AAZ merkt daarbij op dat ten tijde van die aanvraag al duidelijk was dat de voorgenomen uitbreiding van dieraantallen op basis van de beschikbare bebouwing niet geëffectueerd kon worden. De behoefte van [appellant] aan een groter bedrijfsvloeroppervlakte is aldus geen gevolg van gewijzigde eisen op het gebied van dierenwelzijn, maar vloeit voornamelijk voort uit de toename van het aantal dieren en voor een beperkt deel uit de toename van het aflevergewicht van de vleesvarkens, aldus de AAZ. De AAZ heeft geconcludeerd dat de gewenste uitbreiding van de bedrijfsvloeroppervlakte niet noodzakelijk is in verband met wettelijke eisen voor de huisvesting van dieren vanuit een oogpunt van dierenwelzijn.

De rechtbank heeft terecht overwogen dat er voor het college geen reden was om te twijfelen aan de door de AAZ getrokken conclusie dat de wens van [appellant] voor verdere uitbreiding van de bedrijfsvloeroppervlakte niet voortkomt uit gewijzigde eisen op het gebied van dierenwelzijn, maar vanwege de toename van het aantal dieren. In de uitspraak van 5 november 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3969, heeft de Afdeling als volgt geoordeeld over de uitleg van artikel 2.9 van de Verordening ruimte. Indien de wettelijke eisen ten aanzien van dierenwelzijn geen groter bedrijfsvloeroppervlakte vergen, maar de toename van het aantal gehouden dieren, is artikel 2.9, negende lid, van de Verordening ruimte niet van toepassing, maar geldt het bepaalde omtrent de bedrijfsvloeroppervlakte in het vijfde tot en met achtste lid. Het door [appellant] aangevoerde geeft geen grond voor een andere uitleg. Een verdere uitbreiding van de bedrijfsvloeroppervlakte is daarom in strijd met de Verordening ruimte.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 30-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2020:2303

**Zaaknummer:** 201906390/1/R4

**Wetsartikelen:** 2.12 lid 1 onder a onder 3 Wabo

## RECHTSPRAAK

### **Den Haag/Omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan**

***Volgens het college is het noodzakelijk om uit het oogpunt van goede ruimtelijke ordening geluidwerende voorzieningen te treffen. Dit had dan ook geborgd moeten worden in het besluit.***

#### **Casus**

Het college heeft een omgevingsvergunning verleend voor het veranderen van een school. Het gaat om bouwen en afwijken van het bestemmingsplan. Als gevolg van het besluit komt een deel van de speelpleinen verhoogd te liggen. Omwonenden vrezen voor onder andere geluidhinder van het stemgeluid van spelende kinderen op de pleinen. Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat op voorhand niet uit te sluiten is dat het woon- en leefklimaat bij omwonenden verslechtert door de verhoogde ligging van de speelpleinen. Voor adequate, geluidwerende voorzieningen is een andere omgevingsvergunning verleend, maar in het onderhavige besluit zijn deze voorzieningen niet geborgd.

#### **Rechtsvraag**

Is het nodig om in het besluit geluidwerende voorzieningen te borgen?

#### **Uitspraak**

In paragraaf 3.1 van het akoestisch rapport staat dat het geluid van kinderen in de nieuwe situatie zonder maatregelen meer zal uitstralen naar de woonomgeving, omdat de nu bestaande muur het geluid niet meer afschermt. Om te voorkomen dat er als gevolg van het bouwplan een verslechtering van de geluidssituatie optreedt, moeten er geluidwerende voorzieningen worden getroffen. Wanneer een van de varianten van de in paragraaf 3.1 en 3.2 van het akoestisch rapport beschreven maatregelen wordt getroffen, zal de geluidbelasting op de naastgelegen woningen en op de woningen aan de overzijde van de straat afnemen, aldus dit rapport.

Ter zitting hebben het college en de Haagse Scholen gewezen op het besluit van 22 juni 2020

waarbij door het college een omgevingsvergunning is verleend voor het plaatsen van glazen afscheidingen en voorzetgevels op de verhoogde speelpleinen bij de school Galvanistraat 43. Daarmee is volgens hen verzekerd dat er ook daadwerkelijk geluidwerende voorzieningen getroffen worden ter hoogte van de verhoogde speeldekken aan de Snelliusstraat, zodat een goed woon- en leefklimaat is gewaarborgd.

De voorzieningenrechter ziet in wat [verzoeker sub 1A] en [verzoeker sub 1B] en anderen en [verzoeker sub 2A] en [verzoeker sub 2B] hebben aangevoerd over het akoestisch rapport en het akoestisch rapport van 17 juni 2020 van Peutz dat aan het besluit van 22 juni 2020 ten grondslag is gelegd geen aanknopingspunten voor het oordeel dat het treffen van zodanige voorzieningen dat de geluidssituatie niet verslechtert, uiteindelijk niet mogelijk zal zijn. Het valt echter op voorhand niet uit te sluiten dat als gevolg van het bouwplan een verslechterde geluidssituatie ontstaat ter hoogte van de woningen aan de Snelliusstraat, gelegen binnen de invloedssfeer van de verhoogde speelpleinen. Daarbij acht de voorzieningenrechter van belang dat in de besluiten van 21 maart 2018 en 30 april 2019 niet is geborgd, bijvoorbeeld door middel van een daartoe strekkend voorschrift, dat adequate geluidwerende voorzieningen moeten zijn getroffen voordat de speeldekken in gebruik genomen mogen worden. Hiermee staat dus niet vast dat die geluidwerende voorzieningen er komen en dat de geluidssituatie ter plaatse niet verslechtert. Daarbij betreft de voorzieningenrechter dat het college zich onder verwijzing naar het akoestisch rapport op het standpunt heeft gesteld dat het geluid als gevolg van de in het bouwplan voorziene speeldekken meer zal uitstralen naar de woonomgeving en dat het om die reden uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk is om geluidwerende voorzieningen te treffen.

Naar het oordeel van de voorzieningenrechter zal de aangevallen tussenuitspraak en daarmee de einduitspraak op dit punt in de hoofdzaak niet in stand blijven. Gelet hierop ziet de voorzieningenrechter aanleiding om de verzoeken tot het treffen van een voorlopige voorziening toe te wijzen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 29-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2020:2293

**Zaaknummer:** 202001670/2/R3

**Wetsartikelen:**



## RECHTSPRAAK

### **Meierijstad/omgevingsvergunning milieu, afwijken bestemmingsplan en gebiedsbescherming**

***Weigering vergunning wegens strijd met stalderingsregeling. Geen sprake van bijzondere omstandigheden op basis waarvan GS ontheffing hadden moeten verlenen.***

#### **Casus**

Omgevingsvergunning voor oprichten varkenshouderij met 17.680 varkens. College wilde aanvankelijk medewerking verlenen, na zienswijzen alsnog geweigerd wegens strijd met provinciale stalderingsregeling én omdat de raad geen vvgb wil verlenen.

#### **Rechtsvraag**

1. Mocht het college van B en W de omgevingsvergunning al weigeren terwijl het college van GS nog niet had beslist op het verzoek om ontheffing van de stalderingsregeling?
2. Is toepassing van de stalderingsregeling in dit geval in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel?
3. Is toepassing van de stalderingsregeling in dit geval onevenredig?
4. Had het college van GS in dit geval vanwege bijzondere omstandigheden ontheffing van de stalderingsregeling moeten verlenen?

#### **Uitspraak**

1. Zoals de Afdeling hiervoor heeft overwogen, wordt een ontheffing, indien deze is aangevraagd met het oog op een voorgenomen besluit over een aangevraagde omgevingsvergunning, ingevolge artikel 4.1a, tweede lid, van de Wro aangemerkt als een verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 2.27, eerste lid, van de Wabo.

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel voor de Wabo, *Kamerstukken II, 2006/07, 30844*, nr. 3, p. 28 en 126-127, staat dat de verklaring van geen bedenkingen alleen voorkomt in

de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Wanneer een aanvraag is ontvangen, beoordeelt het bevoegd gezag of er aspecten zijn waaromtrent een ander bestuursorgaan een verklaring van geen bedenkingen moet afgeven. Indien dat het geval is, zendt het de aanvraag zo spoedig mogelijk toe aan het orgaan dat bevoegd is de verklaring te geven. Het ontwerp van de beslissing omtrent de verklaring van geen bedenkingen doorloopt dezelfde procedure als het ontwerpbesluit, hetgeen betekent dat ten aanzien van beide ontwerpen (het ontwerpbesluit en het ontwerp van de verklaring van geen bedenkingen) zienswijzen kunnen worden ingediend. De beoordeling en eventuele verwerking daarvan in de definitieve beslissing omtrent de verklaring geschieden door het orgaan dat bevoegd is de verklaring te geven (zie de uitspraak van de Afdeling van 19 oktober 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2734).

Voorts is in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2.29 (thans: 2.27), *Kamerstukken II*, 2006/07, 30844, nr. 3, p. 113-114, vermeld dat een verklaring van geen bedenkingen niet zozeer een goedkeuringsinstrument is, maar ertoe dient een ander bestuursorgaan te laten beslissen omtrent een aspect van de vergunning dat aan de beoordeling van het bevoegd gezag is onttrokken (zie de uitspraak van de Afdeling van 6 april 2016, ECLI:NL:RVS:2016:921).

Gelet op het voorgaande had het college van B en W, nu het aan het college van GS had verzocht om een ontheffing van de stalderingsregeling, het besluit van het college van GS op dit ontheffingsverzoek moeten afwachten, alvorens een besluit te nemen omtrent de gevraagde omgevingsvergunning. Dit geldt temeer nu uit artikel 2.20a van de Wabo, gelezen in samenhang met artikel 4.1a, tweede lid, van de Wro, volgt dat het college van B en W de omgevingsvergunning moet weigeren indien het college van GS weigert een ontheffing te verlenen.

2. De omstandigheid dat aan het project een lange voorgeschiedenis vooraf is gegaan, dat de aanvraag ruim voor de inwerkingtreding van de VrNB is ingediend en dat in die verordening geen overgangsrecht voor dergelijke gevallen is opgenomen, rechtvaardigt niet het buiten toepassing laten van de stalderingsregeling. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen onder 8.7 van de uitspraak van 26 juni 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1990, verplicht de Wro Provinciale Staten niet tot het opnemen van overgangsrecht voor aanvragen om een omgevingsvergunning die vóór inwerkingtreding van de VrNB waren ingediend, zoals die van [appellante sub 2]. De Afdeling overweegt voorts dat artikel 42, vierde lid, naar aanleiding van een door [appellante sub 2] in het kader van de procedure tot wijziging van de VrNB ingediende zienswijze, in de VrNB is opgenomen. Ingevolge dit artikel blijven de bepalingen van artikel 26.1 en artikel 35, derde lid, buiten toepassing, voor zover het college van GS een ontheffing heeft verleend ingevolge een eerdere verordening en waarbij aan deze ontheffing de voorwaarde is verbonden dat er elders dierenverblijf is gesloopt, tot ten hoogste de omvang die feitelijk gesloopt is. Deze overgangsrechtelijke bepaling houdt uitdrukkelijk rekening met de situatie

van [appellante sub 2], die een ontheffing van de Verordening ruimte 2011 heeft gekregen, ingevolge waarvan op het perceel een intensieve veehouderij mag worden opgericht met een bouwblok van maximaal 3 ha, onder de voorwaarde dat elders een intensieve veehouderij zou worden opgeheven en gesloopt. Dat dit overgangsrecht voor [appellante sub 2] niet toereikend is, omdat de omvang van de elders gesloopte intensieve veehouderij minder bedraagt dan de 3 ha waar de onderhavige aanvraag betrekking op heeft, zodat voor het verschil de stalderingsregeling geldt, doet aan dat oordeel niet af. De Afdeling ziet daarom geen aanleiding voor het oordeel dat de lange voorgeschiedenis van het project ertoe zou moeten leiden dat deze stalderingsregeling wegens strijd met het rechtszekerheidsbeginsel buiten toepassing moet worden gelaten.

3. [Appellante sub 2] en anderen stellen weliswaar dat de financiële gevolgen van staldering groot zijn, maar de rechtbank heeft terecht overwogen dat zij niet aannemelijk hebben gemaakt dat de kosten voor staldering onevenredig zijn in vergelijking met de totale investeringskosten die met de onderhavige ontwikkeling gemoeid zijn. De rechtbank heeft hierbij mogen betrekken dat het in dit geval gaat om een van de grootste veehouderijen in de provincie en dat deze bovendien op een geheel nieuwe locatie is voorzien. Het grote maatschappelijk belang dat gediend wordt met de stalderingsregeling weegt in dit geval zwaarder dan de extra investering die [appellante sub 2] en anderen moeten doen en die behoort tot het ondernemersrisico van het bedrijf.

4. Gelet op de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 4.1a van de Wro (*Kamerstukken II*, 2011/12, 32821, nr. 9, p. 2-3, nr. 13, p. 20 en 22) moeten de bijzondere omstandigheden als bedoeld in het eerste lid van artikel 4.1a zijn gelegen in de ruimtelijke kwaliteit van de ontwikkeling waarvoor de ontheffing is aangevraagd. In de parlementaire geschiedenis is benadrukt dat met grote terughoudendheid dient te worden omgegaan met de mogelijkheid om ontheffing te verlenen van de krachtens provinciale verordening gestelde regels. De ontheffingsmogelijkheid is bedoeld voor bijzondere, uitzonderlijke situaties die zich incidenteel voordoen, waarbij kan worden gedacht aan een innovatief project waarbij zwaarwegende maatschappelijke belangen een rol spelen. Uitgangspunt is blijkens de parlementaire geschiedenis dat in de provinciale regels zelf dient te worden geconcretiseerd in welke gevallen de regeling niet van toepassing is om zo vooraf duidelijkheid te geven over de regels die door andere bestuursorganen in acht moeten worden genomen (*Kamerstukken II*, 2011/12, 32821, nr. 8, p. 4 en nr. 9, p. 2 en 3).

Het college van GS heeft in het besluit van 9 juli 2018 onder verwijzing naar de geschiedenis bij de totstandkoming van artikel 4.1a van de Wro gemotiveerd waarom er volgens hem in dit geval geen sprake is van bijzondere omstandigheden. In dat verband heeft het college het van belang geacht dat bij de vaststelling van de stalderingsregeling in de VrNB uitdrukkelijk

rekening is gehouden met het lopende initiatief van [appellante sub 2]. [Appellante sub 2] is in de gelegenheid gesteld tegen de voorgenomen wijziging van de VrNB zienswijzen in te dienen. Dit heeft voor Provinciale Staten niet geleid tot het buiten toepassing laten van staldering voor het onderhavige initiatief. De zienswijze heeft wel geleid tot het opnemen van overgangsbepalingen in artikel 42, vierde lid, van de VrNB. Daarin is expliciet opgenomen dat voor zover een ontheffing is verleend op basis van een eerdere verordening en waaraan de voorwaarde is verbonden dat elders dierenverblijven gesloopt dienen te worden, de stalderingsregeling niet van toepassing is tot ten hoogste de omvang die feitelijk gesloopt is. Er is volgens het college van GS daarom geen sprake van onvoorziene ontwikkelingen waarmee Provinciale Staten bij de vaststelling van de algemene regels geen rekening hebben gehouden.

Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college van GS zich in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat geen sprake is van bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 38.6 van de VrNB, die het verlenen van een ontheffing rechtvaardigen.

---

**Instantie:** Raad van State

**Datum uitspraak:** 30-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:RVS:2020:2317

**Zaaknummer:** 201900579/1/R2

**Wetsartikelen:** 4.1 lid 1 Wro en 4.1a lid 1 Wro

## RECHTSPRAAK

### **Aansprakelijkheid Waterschap Limburg**

#### ***Zorgplicht voorkomen wateroverlast, NBW-normen, toetsing, beleidsvrijheid, Bargerbeek-arrest.***

##### **Casus**

Appellanten, bessentelers, stellen het Waterschap aansprakelijk voor wateroverlast in juli 2014.

##### **Rechtsvraag**

Heeft het Waterschap jegens [maatschap 1 en maatschap 2] onrechtmatig gehandeld door de op het Waterschap rustende zorgplicht niet na te komen?

##### **Uitspraak**

De zorgplicht van het Waterschap inzake de bescherming tegen wateroverlast wordt niet alleen ingekleurd door deze (wettelijke) normen, maar ook door de algemene in de jurisprudentie ontwikkelde normen. Deze normen zijn door de rechtbank in r.o. 4.4 tot en met 4.6 weergegeven. Volgens grief 3 heeft de rechtbank daarbij ten onrechte de norm uit het *Bargerbeek*-arrest (HR 9 oktober 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4240) betrokken. Deze grief faalt. De norm uit genoemd arrest, die nog verder is uitgewerkt en aangevuld in latere jurisprudentie, geldt nog steeds. Of aan deze algemeen geformuleerde, open norm is voldaan, dient te worden beoordeeld in het licht van de omstandigheden van het geval. Aldus biedt deze norm voldoende ruimte om rekening te houden met de technische en digitale middelen, waarover het Waterschap ten tijde van de relevante periode van wateroverlast, dus in juli 2014, kon beschikken.

Deze normen uit de jurisprudentie komen, samengevat, op het volgende neer.

Een waterschap hoeft het uitblijven van overstromingen niet te garanderen op grond van het enkele feit dat een bepaald water in onderhoud is bij dat waterschap. Hoe ver de onderhoudsplicht van een waterschap gaat ter

vermijding van het onder water lopen van laag gelegen grond door verstopping van waterwegen, hangt van verschillende factoren af.

Bij het uitoefenen van zijn onderhoudsplicht kan aan het waterschap een zekere beleidsvrijheid niet worden ontzegd (HR 9 oktober 1981 (*Bargerbeek*), ECLI:NL:HR:1981:AG4240).

Voorts mag van een waterschap worden verlangd dat, wanneer een klacht binnenkomt over het waterpeil, het waterschap daarop adequaat reageert door naar aanleiding van die klacht onderzoek in te stellen en zo nodig, afhankelijk van de uitkomst daarvan, de noodzakelijke en mogelijke maatregelen te treffen (HR 8 januari 1999 (*West-Friesland*), ECLI:NL:HR:1999:ZC2813).

Een waterschap hoeft echter niet steeds uit eigen beweging te onderzoeken of een ingeland last heeft van te hoge of te lage waterstanden en op basis daarvan maatregelen te nemen vooruitlopend op een aangekondigde weersomstandigheid. Het waterschap heeft een zekere beleidsvrijheid, maar die beleidsvrijheid gaat niet zo ver dat het optreden van een waterschap slechts marginaal zou kunnen worden getoetst (HR 9 november 2001 (*Rijnstromen*), ECLI:NL:HR:2001:AD5302).

Kort samengevat is de maatstaf of het Waterschap, in aanmerking genomen de concrete omstandigheden en de verschillende bij zijn beleid betrokken belangen en beperkte middelen, beneden de zorg van een goed beheerder is gebleven. Uit genoemde jurisprudentie volgt dat de op het Waterschap rustende zorgtaak een inspanningsverplichting is. Aangezien [maatschap 1 en maatschap 2] met grief 4 zich op het standpunt stellen dat op het Waterschap onder bepaalde omstandigheden een resultaatsverplichting rust, faalt deze grief.

---

**Instantie:** Gerechtshof 's-Hertogenbosch

**Datum uitspraak:** 08-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:GHSHE:2020:2756

**Zaaknummer:** 200.238.086\_01

**Wetsartikelen:** 6:162 BW

## RECHTSPRAAK

### **Rijssen-Holten/omgevingsvergunning kappen bomen**

***Schorsing vergunning. Twijfel over de juistheid van het door de gemeentelijke bomendeskundige opgestelde advies.***

#### **Casus**

Aan de gemeente verleende omgevingsvergunning voor het kappen van 11 bomen. Voorlopige voorziening hangende beroep. In beroep is een tegenrapport overgelegd waarin de bevindingen van de deskundige inhoudelijk worden betwist.

#### **Rechtsvraag**

Is er aanleiding om te twijfelen aan de juistheid van het door de gemeentelijke boomdeskundige opgestelde advies?

#### **Uitspraak**

De boomdeskundige heeft in zijn advies aangegeven dat de bewuste bomen, mede vanwege de slechte bodemkwaliteit, geen goede levensverwachting hebben (5–15 jaar) en nooit zullen uitgroeien tot kwalitatief hoogwaardig groen. Dat sprake is van een slechte bodemkwaliteit blijkt zowel uit de resultaten van het bodemonderzoek als uit het (visueel waarneembare) gegeven dat sprake is van wortelopdruk. Dit laatste wordt veroorzaakt doordat de wortels zijwaarts (in plaats van naar beneden) groeien, omdat de wortels onvoldoende water, voeding en zuurstof uit de bodem kunnen halen.

Ter zitting heeft verweerder beaamd dat de uit het bodemonderzoek gebleken indringingsweerstand van de bodem, uitgedrukt in Mpa, niet juist kan zijn en dat, indien moet worden uitgegaan van de gemeten waarden in Kpa, de bodem tot een meter diepte goed doorwortelbaar is. Verder is voor verweerder het onderscheid gele zand/gele grond niet geheel duidelijk en kon niet worden uitgelegd waarom de aanwezigheid van deze soort zand/grond bijdraagt aan de conclusie dat de bomen een slechte levensverwachting hebben. Door verweerder is ter zitting bevestigd dat platanen weinig nodig hebben om goed te kunnen gedijen. Verweerder kon ter zitting niet reageren op het (voor het eerst ter zitting naar voren

gebrachte) standpunt van Van der Wal dat de zijwaartse groei van de wortels niets zegt over de bodemkwaliteit en de levensverwachting van de bomen, gelet op de door Van der Wal geconstateerde goede wortelvorming op een diepte van een meter.

De voorzieningenrechter is van oordeel dat hetgeen verzoekers hebben aangevoerd twijfel heeft doen ontstaan over de juistheid van het door de gemeentelijke boomdeskundige opgestelde advies, in die zin dat onduidelijk is of daadwerkelijk sprake is van een slechte bodemkwaliteit, of dat die kwaliteit zodanig slecht is dat een plataan (die weinig nodig heeft) daar niet goed in kan gedijen en of er dus daadwerkelijk sprake is van een slechte levensverwachting voor de platanen. Nu de slechte levensverwachting van de bomen in de belangenafweging van verweerder een grote rol heeft gespeeld, is de voorzieningenrechter van oordeel dat het beroep – bij deze stand van zaken – een redelijke kans van slagen niet kan worden ontzegd. Daarbij merkt de voorzieningenrechter nog op dat tussen partijen niet in geschil is dat de platanen ten tijde van de besluitvorming (nog) in goede conditie verkeerden. De voorzieningenrechter ziet dan ook aanleiding het verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening toe te wijzen.

---

**Instantie:** Rechtbank Overijssel

**Datum uitspraak:** 21-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:RBOVE:2020:3043

**Zaaknummer:** Awb 20/1261

**Wetsartikelen:** 2.2 onder g Wabo



## RECHTSPRAAK

### **Strafrecht/overtreding vergunningvoorschrift**

#### ***Veroordeling ter zake van feitelijk leidinggeven aan het door een rechtspersoon opzettelijk overtreden van een vergunning.***

##### **Casus**

Bij een bedrijf dat afvalstromen ten behoeve van hergebruik opslaat en bewerkt wordt afval in afwijking van de vergunning tot een hoogte van 9 m opgeslagen (toegestane hoogte 6 m). De verachte was bestuurder bij rechtspersoon 1, die bestuurder was bij rechtspersoon, de vergunninghouder. Bij rechtspersoon 2 was verdachte de feitelijk leidinggevende.

##### **Rechtsvraag**

Kan verdachte als feitelijk leidinggever worden aangemerkt?

##### **Uitspraak**

Volgens bestendige jurisprudentie geldt dat bij de beoordeling van feitelijk leidinggeven moet worden vooropgesteld dat uit de taalkundige betekenis van het begrip feitelijk leidinggeven enerzijds voortvloeit dat de enkele omstandigheid dat de verdachte bijvoorbeeld bestuurder van een rechtspersoon is, niet voldoende is om hem aan te merken als feitelijk leidinggever aan een door die rechtspersoon begaan strafbaar feit. Maar anderzijds is een dergelijke juridische positie geen vereiste, terwijl ook iemand die geen dienstverband heeft met de rechtspersoon feitelijk leidinggever kan zijn aan een door de rechtspersoon begaan strafbaar feit.

Feitelijk leidinggeven zal vaak bestaan uit actief en effectief gedrag dat onmiskenbaar binnen de gewone betekenis van het begrip valt. Van feitelijk leidinggeven kan voorts sprake zijn indien de verboden gedraging het onvermijdelijke gevolg is van het algemene, door de verdachte (bijvoorbeeld als bestuurder) gevoerde beleid. Ook kan worden gedacht aan het leveren van een zodanige bijdrage aan een complex van gedragingen dat heeft geleid tot de verboden gedraging en het daarbij nemen van een zodanig initiatief, dat de verdachte geacht moet worden aan die verboden gedraging feitelijk leiding te hebben gegeven. Daarbij is niet

vereist dat een ander de fysieke uitvoeringshandelingen heeft verricht.

Onder omstandigheden kan ook een meer passieve rol tot het oordeel leiden dat een verboden gedraging daardoor zodanig is bevorderd dat van feitelijk leidinggeven kan worden gesproken. Dat kan in het bijzonder het geval zijn bij de verdachte die bevoegd en redelijkerwijs gehouden is maatregelen te treffen ter voorkoming of beëindiging van verboden gedragingen en die zulke maatregelen achterwege laat.

In feitelijk leidinggeven ligt een zelfstandig opzetvereiste op de verboden gedraging besloten. Voor deze opzet van de leidinggever geldt als ondergrens dat hij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat de verboden gedraging zich zal voordoen. Van het bewijs van dergelijke aanvaarding kan – in het bijzonder bij meer structureel begane strafbare feiten – ook sprake zijn indien hetgeen de leidinggever bekend was omtrent het begaan van strafbare feiten door de rechtspersoon, rechtstreeks verband hield met de in de tenlastelegging omschreven verboden gedraging. Een ander voorbeeld van een geval waarin onder omstandigheden voldaan kan zijn aan het voor de feitelijk leidinggever geldende opzetvereiste biedt een leidinggever die de werkzaamheden van een onderneming zo organiseert dat hij ermee rekening houdt dat de aan de betrokken werknemers gegeven opdrachten niet kunnen worden uitgevoerd zonder dat dit gepaard gaat met het begaan van strafbare feiten (HR 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:733, i.h.b. r.o. 3.5.1-3.5.3).

De verdachte heeft over zijn rol binnen [rechtspersoon 1] verklaard dat hij de algemeen directeur was en als zodanig leiding gaf aan het bedrijf en aan het personeel. De verdachte was verantwoordelijk voor het aanvragen van de noodzakelijke vergunningen, voor het beheer en de inkoop van afvalstoffen en gold als aanspreekpunt voor het bevoegd gezag bij controles. Hij was op de hoogte van de inhoud van de vergunningen en hij wist dat er meer afvalstoffen van de categorie ‘afval van installaties afvalbeheer’ waren opgeslagen dan aan de rechtspersoon was vergund, waarbij hij ook wist dat de maximale opslaghoogte werd overschreden. Deze afvalstoffen werden normaliter na bewerking (door middel van zeven) door [rechtspersoon 1] afgezet (onder meer richting de wegenbouw), maar op enig moment was er geen vraag meer en toen hoopten de afvalstoffen zich op. Door moeilijke jaren als gevolg van de financiële crisis en door een duur traject voor een nieuwe vergunningsaanvraag beschikte de onderneming niet over de financiële middelen om de afvalstoffen te laten afvoeren en verwerken, aldus de verdachte. Hij heeft de situatie zo gelaten en geen maatregelen getroffen om de gedragingen te beëindigen.

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen acht het hof dan ook bewezen dat verdachte feitelijk leiding heeft gegeven aan het door [rechtspersoon 1] opzettelijk zonder vergunning veranderen van de (werking van de) inrichting door meer afvalstoffen op te slaan dan was

toegestaan en aan het door [rechtspersoon 1] opzettelijk overtreden van een aan de vergunning verbonden voorschrift.

---

**Instantie:** Gerechtshof 's-Hertogenbosch

**Datum uitspraak:** 16-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:GHSHE:2020:2869

**Zaaknummer:** 20-001887-18

**Wetsartikelen:** 51 lid 2 WvSr, 2.1 Wabo en 2.3 Wabo

## RECHTSPRAAK

### **Ontheffing omgevingsverordening/Zuid-Holland**

#### ***Geen aanleiding om de in de provinciale omgevingsverordening opgenomen geitenstop onverbindend te verklaren.***

#### **Casus**

Aanvraag ter legalisatie van uitbreiding van bedrijfsbebouwing en aantal gehouden geiten bij melkgeitenbedrijf. B en W van Krimpenerwaard hebben verweerder om ontheffing verzocht van de in de provinciale omgevingsverordening opgenomen geitenstop. De gestelde gezondheidsrisico's staan volgens B en W onvoldoende vast om een integrale geitenstop te rechtvaardigen. In Krimpenerwaard komen niet veel geitenhouderijen voor.

#### **Rechtsvraag**

Hebben provinciale staten een geitenstop in de provinciale omgevingsverordening kunnen opnemen?

#### **Uitspraak**

De rechtbank overweegt dat provinciale staten de geitenstop in de Omgevingsverordening hebben opgenomen vanuit een oogpunt van volksgezondheid. Daarbij hebben zij zich gebaseerd op onderzoek van het Rijksinstituut van Volksgezondheid en Milieu (RIVM) dat is neergelegd in het rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies)' uit 2017. Daaruit blijkt dat in een straal van twee kilometer rond geitenhouderijen een verhoogd risico op longontsteking aanwezig is. De bevindingen uit dat onderzoek zijn bevestigd in een later rapport van de Gezondheidsraad van 14 februari 2019 en het rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III – Longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen' van het RIVM van 23 oktober 2018.

Naar het oordeel van de rechtbank hebben provinciale staten onder verwijzing naar genoemde onderzoeksrapporten op basis van het voorzorgsbeginsel in redelijkheid de geitenstop in de Omgevingsverordening kunnen opnemen. Daarvoor is het niet nodig dat is aangetoond dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de luchtkwaliteit en gezondheidseffecten in de

nabijheid van geitenhouderijen. Dat genoemde onderzoeken alleen zijn gedaan in gebieden waar veel veehouderijen voorkomen, leidt niet tot een ander oordeel. Niet kan worden uitgesloten dat deze gezondheidsrisico's ook gelden in gebieden waar minder veehouderijen aanwezig zijn.

---

**Instantie:** Rechtbank Den Haag

**Datum uitspraak:** 08-09-2020

**ECLI:** ECLI:NL:RBDHA:2020:9186

**Zaaknummer:** SGR 19/5826

**Wetsartikelen:** 4.1 Wro